

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА МОТИВАМИ БАЙОК ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Світлана Бакай, кандидат педагогічних наук, доцент
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди (Україна)

LOGICAL AND MATHEMATICAL ASPECT OF CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL AGE BASED ON THE FABLES OF HRYHORIY SKOVORODA

Svitlana Bakai, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У даних матеріалах надається науково-творча авторська розробка вивчення логіко-математичного аспекту через завдання та задачі для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку за мотивами збірки «Байки Харківські» Григорія Сковороди.

Ключові слова: логіко-математичні завдання та задачі, діти дошкільного та молодшого шкільного віку, байки Григорія Сковороди.

Abstract. These materials provide a scientific and creative author's development of the study of the logical and mathematical aspect through tasks and tasks for children of senior preschool and primary school age based on the collection «Kharkiv Fables» by Hryhoriy Skovoroda.

Key words: logical and mathematical tasks and problems, children of preschool and primary school age, fables by Hryhoriy Skovoroda.

Питання математичного розвитку та формування елементарних математичних уявлень у дітей в закладах дошкільної освіти регулюється концептуальними положеннями Національної доктрини розвитку освіти в Україні, Законом України «Про дошкільну освіту», Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні, який спрямований на розвиток і формування математичних уявлень і здібностей, логічного мислення, розумової активності, кмітливості, креативності дітей дошкільного віку, Програмами розвитку дошкільників, у яких вмотивовано стратегічні завдання щодо формування логіко-математичних уявлень у дитини дошкільного віку [1].

Зазначимо, що узагальненим результатом навчання і виховання за освітньою лінією БКДО «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» є математична компетенція, яка передбачає: виявлення інтересу до математичних понять, усвідомлення і запам'ятовування їх; розуміння відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах десяти); обізнаність зі структурою арифметичної задачі; вміння розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах десяти [1].

Ідея створення такого навчального матеріалу для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку виникла не випадково. Вивчаючи багатогранну спадщину видатного українського філософа й педагога, музиканта й поета, просвітителя XVIII століття Григорія Сковороди, його філософські, педагогічні, поетичні твори та архівні документи, неодноразово переконуємося, що будь-який його напрям практичної діяльності, його філософія, теорії, висловлювання, листи до учнів та сучасників дуже тісно пов'язані із нашим сучасним життям. У 2021 році організацією ЮНЕСКО Г. Сковорода був визнаний одним з п'яти мудреців людства. Дійсно, неймовірна мудрість та визначний розум у скворородинівських рядках. Сучасне покоління малюків необхідно долучати до вивчення української багатовікової історичної, культурної спадщини. Тому, звертаючись до жанру *байки*, ми осучаснюємо її у процесі вивчення математики з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

Байка може бути універсальним засобом виховання дітей. Вона має виховний, освітній і розвиваючий потенціал і дуже цінна для педагогів. Предметом розповіді в ній служать незвичайні, дивовижні події, сюжет дуже простий, а її персонажі (тварини, пташки, комахи), такі знайомі дітям і протилежні один одному, бо кожен з них має свій характер та певну життєву поведінку [2].

Динамічність сюжету байки, швидку зміну подій можна використати при ознайомленні дітей з такими математичними поняттями як простір, час, кількість, величина, що в практиці ЗДО застосовується не в повній мірі, а в початковій школі такий матеріал вже дуже потрібен.

Розглядаючи наочні, яскраві матеріали-картинки, малюки, начебто перебувають поруч зі своїми улюбленими героями з казок або мультиків, вони можуть фантазувати нові сюжети, діалоги, змінювати пори року тощо. Отже, розглянемо завдання та задачі для малюків: 1 байка «Пси» та 7 байка «Орел та Сорока». Кожна байка відповідає її змісту, а герої (персонажі) приймають участь у вирішенні певних завдань.

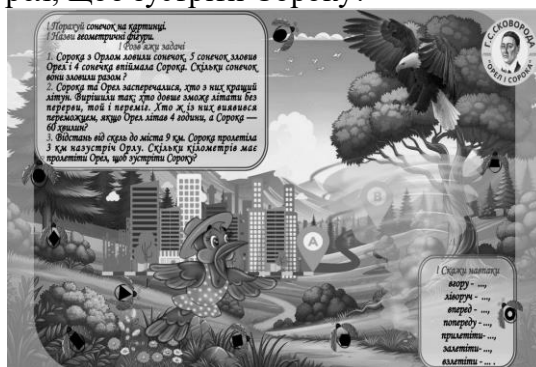

У байці «Пси» діти: 1. Знаходять 10 відмінностей та розв'язують задачі, а саме:

1. У будинку 4 кімнати, 2 кімнати з'єднали разом і зробили з них одну велику кімнату. Скільки кімнат стало в будинку?
2. Корм для собак продають розфасованим у пакети по 1кг, 2кг, 3кг. Господар купив 6 кг корму в 3 пакетах. Скільки кілограмів корму було в кожному пакеті?
3. У Пса 4 лапи. Скільки всього лап у двох псів?

У байці «Орел та Сорока» діти зможуть весело порахувати комашок-сонечок, знайомитися та назвати геометричні фігури, а також знову знайти вірні рішення задач, зокрема:

1. Сорока з Орлом ловили сонечок. 5 сонечок зловив Орел і 4 сонечка впіймала Сорока. Скільки сонечок вони зловили разом ?
2. Сорока та Орел засперечалися, хто з них кращий літун. Вирішили так: хто довше зможе літати без перерви, той і переміг. Хто ж із них виявився переможцем, якщо Орел літав 4 години, а Сорока - 60 хвилин?
3. Відстань від скель до міста 9 км. Сорока пролетіла 3 км назустріч Орлу. Скільки кілометрів має пролетіти Орел, щоб зустріти Сороку?

Ознайомлюючись, разом з вихователем чи вчителем з такими матеріалами, діти, начебто граючись пізнають важливі складові з логіко-математичного розвитку, що робить заняття чи уроки більш доступними для сприйняття дитини.

Крім того, така форма роботи за матеріалами байок Г. Сковороди, надає вихователям та вчителям моделювати та творчо підходити до підготовки занять, знаходити нові завдання й нескладні задачі в рамках конкретної наочної картинки, задавати додаткові питання з даної теми, створювати нову історію з певними персонажами, а також на інших заняттях малювати цих героїв (використовувати природний матеріал, пластилін тощо).

Такі заняття більш тісно приближують дитину та дорослого, зближує батьків і дітей, надають позитивного, гармонійного стану дитині та певні результати у навчанні.

Упевнена, що такий матеріал буде дуже корисним, бо діти черпають безліч інформації: перші уявлення про час і простір, про зв'язок людини з природою, з предметним світом тощо. Це дозволяє дітям відчувати хоробрість і стійкість, побачити добро і зло, жадібну й пихату людину порівняти з вихованою та порядною особистістю. Такі заняття з математичних уявлень можуть бути й певним виховним уроком життя дитини!

Таким чином, сподіваємося, що педагоги закладів дошкільних установ та вчителі початкових класів із задоволенням будуть користуватися певним наочним матеріалом, плекатимуть інтерес дітей до математичних знань засобами змісту байок Григорія Сковороди та знайдуть свій творчий підхід у вивченні та використанні даного матеріалу у своїй практичній освітній діяльності.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): Наказ МОН України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». URL: <http://surl.li/qjxo> (дата звернення: 20.10.2022).

2. Бакай С.Ю. Пізнай себе... з дитинства!». Літературно-художнє видання для освітян навчальних педагогічних закладів вищої та середньої освіти. Харків. 2021. 36 с.

CREATIVE TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ENGLISH COMMUNICATIVE COMPETENCE IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

Anna Boiko, PhD, Senior Researcher

Institute of Problems on Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анна Бойко, кандидат педагогічних наук, старший дослідник

Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук (Україна)

Abstract. *The article deals with the creative technologies for developing primary school students' English communicative competence in extracurricular activities through creating supportive environments for creative self-expression.*

Key words: *creativity, self-expression, extracurricular activities, primary school students, English communicative competence.*

The issue of creative self-expression of preschoolers and primary school students in extracurricular activities, as well as the creation of appropriate pedagogical conditions for each child's personal development, is being actualized.

English professor K. Robinson, in his work «Out of Our Minds: The Power of Being Creative» emphasizes that all people have different innate abilities. However, education does not allow children to reveal their talents fully. In that case, most of them will and do not know «who they are and who they can become because today's human communities depend more than ever on a